

1.1.1. Zakres wymagań sprawdzanych na egzaminie maturalnym

Język obcy nowożytny obowiązuje jako przedmiot egzaminacyjny na sprawdzianie w szkole podstawowej, na egzaminie gimnazjalnym i maturalnym. Podczas ostatniego z nich sprawdza się, w jakim stopniu absolwent szkoły ponad gimnazjalnej spełnia wymagania z zakresu języka obcego nowożytnego określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla IV etapu edukacyjnego (podstawa programowa IV.1 i IV.2). Poszczególne zadania w arkuszu egzaminacyjnym mogą też – w myśl zasady kumulatywności przyjętej w podstawie programowej – odnosić się do wymagań przypisanych do etapów wcześniejszych (I i II – szkoła podstawowa oraz III – gimnazjum).

Podstawa programowa dzieli wymagania na ogólne i szczegółowe. Wymagania ogólne nawiązują do działań językowych składających się na kompetencję komunikacyjną opisaną *Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego* i określają nadrzędne cele kształcenia językowego. Wymagania szczegółowe rozwijają i doprecyzowują cele ogólne, m.in. wyznaczają zakres kształconych umiejętności, tematykę zadań oraz możliwe rodzaje tekstów wykorzystywanych w procesie kształcenia językowego.

1.1.2. Ogólna charakterystyka egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego

Ogólna charakterystyka egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego przedstawiona jest w tabelach poniżej: Tabela 1. dotyczy części ustnej, natomiast Tabela 2. – części pisemnej.

TABELA 1. Ogólna charakterystyka części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego

	CZEŚĆ USTNA – BEZ OKREŚLANIA POZIOMU EGZAMINU	CZEŚĆ USTNA – POZIOM DWUJĘZYCZNY
TEMATYKA ZADAŃ; WYMAGANIA OGÓLNE I SZCZEGÓLNE	określone w podstawie programowej IV.1: wymagania ogólne: I, III, IV, V wszystkie wymagania szczegółowe w punktach: 1, 4, 6, 8, 12	określone w podstawie programowej IV.2: wymagania ogólne: I, III, IV, V wszystkie wymagania szczegółowe w punktach: 1, 4, 6, 8, 12
CZAS TRWANIA	ok. 15 minut	ok. 15 minut
CHARAKTER EGZAMINU	przedmiot obowiązkowy lub dodatkowy	przedmiot dodatkowy
CZEŚCI ZESTAWU EGZAMINACYJNEGO	Rozmowa wstępna Rozmowa z odgrywaniem roli Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania	Rozmowa wstępna Odpowiedzi na trzy pytania odnoszące się do materiału stymulującego Prezentacja na podany temat oraz odpowiedzi na trzy pytania
OCENIAJĄCY	przedmiotowy zespół egzaminacyjny	

TABELA 2. Ogólna charakterystyka części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego

	CZEŚĆ PISEMNA – POZIOM PODSTAWOWY	CZEŚĆ PISEMNA – POZIOM ROZSZERZONY	CZEŚĆ PISEMNA – POZIOM DWUJĘZYCZNY
TEMATYKA ZADAŃ; WYMAGANIA OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej IV.1. P*: wymagania ogólne: I – V wszystkie wymagania szczegółowe w punktach: 1–3, 5, 7, 8, 12, 13 oraz wybrane wymagania w punkcie 6, ale w formie pisemnej	określone w podstawie programowej IV.1.P i IV.1. R*: wymagania ogólne: I – V wszystkie wymagania szczegółowe w punktach: 1–3, 5, 7, 8, 12, 13	określone w podstawie programowej IV.2: wymagania ogólne: I – V wszystkie wymagania szczegółowe w punktach: 1–3, 5, 7, 8, 12, 13
CZAS TRWANIA	120 minut	150 minut	180 minut
CHARAKTER EGZAMINU	przedmiot obowiązkowy	przedmiot dodatkowy	przedmiot dodatkowy
CZEŚCI ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO	Rozumienie ze słuchu Rozumienie tekstów pisanych Znajomość środków językowych Wypowiedź pisemna	Rozumienie ze słuchu Rozumienie tekstów pisanych Znajomość środków językowych Wypowiedź pisemna	Rozumienie ze słuchu Rozumienie tekstów pisanych Znajomość środków językowych Wypowiedź pisemna
OCENIAJĄCY	egzaminatorzy	okręgowej komisji	egzaminacyjnej

* P – zakres podstawowy; R – zakres rozszerzony

1.2

Część ustna (bez określania poziomu)

Celem części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego jest ocena sprawności mówienia, rozumianej jako kompetencja komunikacyjna zdającego. Zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w tej części egzaminu określają wymagania ogólne i szczegółowe w podstawie programowej kształcenia ogólnego, tj.:

wymagania ogólne: I. Znajomość środków językowych. III. Tworzenie wypowiedzi.

IV. Reagowanie na wypowiedzi. V. Przetwarzanie wypowiedzi.

wymagania szczegółowe obejmujące 1 – zakres tematyczny, 4 – tworzenie wypowiedzi ustnych, 6 – reagowanie w formie ustnej, 8 – przetwarzanie tekstu w formie ustnej,

12 – stosowanie strategii komunikacyjnych i kompensacyjnych.

1.2.1. Charakterystyka części ustnej

Część ustna egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego trwa około 15 minut. Egzamin ma formę rozmowy zdającego z osobą egzaminującą, w obecności drugiego nauczyciela, który nie bierze aktywnego udziału w rozmowie. Zestaw egzaminacyjny składa się z trzech zadań i zawiera polecenia w języku polskim do zadań 1. i 3. oraz materiał ikonograficzny do zadań 2. i 3.

Przebieg egzaminu oraz ogólna charakterystyka poszczególnych zadań są przedstawione w Tabeli 3.

TABELA 3. Część ustna egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego

	PRZEBIEG EGZAMINU. CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ	CZAS TRWANIA
Czynności organizacyjne	Po wylosowaniu zestawu zdający przystępuje do egzaminu. Nie przewidziano dodatkowego czasu na zapoznanie się z treścią całego zestawu przed odpowiedzią.	-
Rozmowa wstępna	Egzaminujący zadaje zdającemu kilka pytań związanych z jego życiem i zainteresowaniami. Lista pytań do wyboru zamieszczona jest wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. Celem rozmowy jest umożliwienie zdającemu oswojenia się z sytuacją egzaminacyjną.	ok. 2 minut
Zadanie 1. Rozmowa z odgrywaniem roli	Zdający ma ok. 30 sekund na zapoznanie się z poleceniem. Zadanie polega na przeprowadzeniu rozmowy, w której zdający i egzaminujący odgrywają wskazane w poleceniu role. Role przyjmowane przez zdającego odpowiadają doświadczeniom życiowym osoby nastoletniej lub stawiają go w sytuacjach, w jakich mógłby się znaleźć w przyszłości. W trakcie rozmowy zdający musi odnieść się do czterech elementów wskazanych w poleceniu i rozwinąć swoją wypowiedź w zadowalającym stopniu. Istotne jest również, aby zdający w sposób właściwy reagował na wypowiedzi egzaminującego.	maks. 4 minuty (wliczając czas na zapoznanie się z treścią zadania)

<p>Zadanie 2. Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania</p>	<p>Zdający: opisuje ilustrację zamieszczoną w wylosowanym zestawie. W opisie ilustracji zdający powinien określić miejsce, osoby oraz wykonywane przez nie czynności. odpowiada na trzy pytania postawione przez egzaminującego. Pytania są związane z tematyką ilustracji i zamieszczone są wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. W swoich odpowiedziach zdający nie powinien ograniczać się do zdawkowych, jednozdaniowych wypowiedzi.</p>	<p>maks. 3 minuty</p>
<p>Zadanie 3. Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania</p>	<p>Zdający ma czas ok. 1 minuty na zapoznanie się z poleceniem i materiałem stymulującym. Zdający: wybiera element z materiału stymulującego, który – jego zdaniem – najlepiej spełnia warunki wskazane w poleceniu, i uzasadnia swoją decyzję wyjaśnia, dlaczego odrzuca pozostałe elementy odpowiada na dwa pytania postawione przez egzaminującego. Pytania są związane z tematyką materiału stymulującego i zamieszczone są wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. W swoich odpowiedziach zdający nie powinien ograniczać się do zdawkowych, jednozdaniowych wypowiedzi.</p>	<p>maks. 5 minut (wliczając czas na zapoznanie się z treścią zadania)</p>

1.2.2. Ogólne zasady oceniania wypowiedzi ustnych

Oceny wypowiedzi zdającego w części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego dokonują członkowie zespołu przedmiotowego, przyznając punkty zgodnie ze skalą oceniania egzaminu ustnego. Każda wypowiedź jest oceniana zgodnie z następującymi kryteriami:

- sprawność komunikacyjna: od 0 do 6 punktów, oceniana w każdym zadaniu osobno (maksymalnie 18 punktów)
- zakres środków leksykalno-gramatycznych: od 0 do 4 punktów, oceniany w całej wypowiedzi zdającego
- poprawność środków leksykalno-gramatycznych: od 0 do 4 punktów, oceniana w całej wypowiedzi zdającego
- wymowa: od 0 do 2 punktów, oceniana w całej wypowiedzi zdającego
- płynność wypowiedzi: od 0 do 2 punktów, oceniana w całej wypowiedzi zdającego.

ocenie sprawności komunikacyjnej bierze się pod uwagę stopień realizacji przez zdającego czterech elementów wskazanych dla każdego zadania:

w zadaniu 1.: omówienie czterech elementów podanych w poleceniu

w zadaniu 2.: opis ilustracji (1 element) i odpowiedzi na trzy pytania (3 elementy)

w zadaniu 3.: wybór ilustracji najlepiej spełniającej warunki wskazane w poleceniu i uzasadnienie wyboru (1 element), wyjaśnienie powodów odrzucenia pozostałych ilustracji (1 element) oraz odpowiedzi na dwa pytania (2 elementy).

Zdający powinien nie tylko odnieść się do wszystkich wskazanych elementów każdego zadania, ale również w każdym z nich rozwinąć swoją wypowiedź.

Ocenie sprawności komunikacyjnej bierze się również pod uwagę następujące aspekty: adekwatność wypowiedzi do tematu i kontekstu rozmowy / zadanego pytania zakres pomocy ze strony egzaminującego.

Ocena umiejętności językowych dokonywana jest dla całej wypowiedzi zdającego, począwszy od rozmowy wstępnej. W ocenie zakresu i poprawności środków leksykalno-gramatycznych bierze się pod uwagę ich zróżnicowanie i poprawność oraz wpływ ewentualnych błędów językowych na komunikację. W ocenie wymowy i płynności wypowiedzi bierze się pod uwagę poprawność wymowy w zakresie pojedynczych dźwięków i/lub akcentowania i/lub intonacji oraz ogólną płynność wypowiedzi.

Poniżej przedstawiono szczegółowe kryteria oceniania wypowiedzi w części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego wraz z krótkim komentarzem.

1.2.3. Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych

Sprawność komunikacyjna

Ocena sprawności komunikacyjnej jest dokonywana w każdym zadaniu osobno. W ocenie bierze się najpierw pod uwagę, do ilu elementów z polecenia zdający odniósł się w swojej wypowiedzi oraz ile z tych elementów rozwinął w zadowalającym stopniu. Punkty przyznaje się zgodnie z Tabelą A.

Tabela A

Do ilu elementów zdający się odniósł?	Ile elementów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt
3		4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2			3 pkt	2 pkt	1 pkt
1				1 pkt	0 pkt
0					0 pkt

Od uzyskanej w ten sposób liczby punktów można następnie odjąć punkty, w zależności od zakresu pomocy, jakiej zdający potrzebuje ze strony egzaminującego, oraz – w przypadku zadania 1. – adekwatności wypowiedzi do tematu i kontekstu rozmowy lub zadanego pytania, zgodnie z Tabelą B.

Tabela B

zdający nie potrzebuje LUB bardzo rzadko potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego [dodatkowo w zad. 1.]: ORAZ wypowiedzi zdającego są adekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego	punkty wg Tabeli A
zdający czasami potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego [dodatkowo w zad. 1.]: ORAZ/LUB wypowiedzi zdającego są częściowo nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego	punkty wg Tabeli A minus 1 (do zera)
zdający potrzebuje znacznej pomocy ze strony egzaminującego [dodatkowo w zad. 1.]: ORAZ/LUB wypowiedzi zdającego są często nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego	punkty wg Tabeli A minus 2 (do zera)

Zakres środków leksykalno-gramatycznych

4 pkt	szeroki zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone; formułując wypowiedź na tematy złożone, rzadko stosuje słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak <i>miły, interesujący, fajny</i>
3 pkt	zadowalający zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone; formułując wypowiedź na tematy złożone stosuje jednak głównie słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak <i>miły, interesujący, fajny</i>
2 pkt	ograniczony zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający dość swobodnie wypowiada się na tematy proste, tematy bardziej złożone sprawiają mu kłopoty
1 pkt	bardzo ograniczony zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający ma kłopoty z wypowiedaniem się na tematy proste
0 pkt	brak wypowiedzi LUB wypowiedź niekomunikatywna; zdający nie jest w stanie wypowiedzieć się nawet na tematy bardzo proste

Poprawność środków leksykalno-gramatycznych

4 pkt	sporadyczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji
3 pkt	dość liczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację
2 pkt	liczne błędy leksykalne i gramatyczne, zakłócające komunikację
1 pkt	bardzo liczne błędy leksykalne i gramatyczne, w znacznym stopniu zakłócające komunikację
0 pkt	brak wypowiedzi LUB wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

Wymowa

ocenie wymowy bierze się pod uwagę błędy w wymowie dźwięków i/lub akcentowaniu i/lub intonacji oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

2 pkt	brak błędów w wymowie LUB błędy w wymowie nie zakłócają komunikacji
1 pkt	błędy w wymowie czasami zakłócają komunikację
0 pkt	błędy w wymowie często zakłócają komunikację LUB uniemożliwiają zrozumienie komunikatu brak wypowiedzi LUB wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

Płynność wypowiedzi

2 pkt	w wypowiedzi nie występują pauzy LUB występują pauzy, które czasem są nienaturalne, jednak nie zakłócają odbioru komunikatu
1 pkt	pauzy w wypowiedzi występują często i są nienaturalne; zakłócają czasami odbiór komunikatu
0 pkt	pauzy w wypowiedzi występują bardzo często i są nienaturalne; zakłócają odbiór komunikatu brak wypowiedzi LUB wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

Zdający, który nie przystąpił do realizacji wszystkich zadań, może za zakres i poprawność środków leksykalno-gramatycznych oraz wymowę i płynność wypowiedzi otrzymać maksymalną liczbę punktów określoną w poniższej tabeli.

LICZBA ZADAŃ, DO KTÓRYCH PRZYSTĄPIŁ ZDAJĄCY	ZAKRES ŚRODKÓW LEKS.-GRAM.	POPRAWNOŚĆ ŚRODKÓW LEKS.-GRAM.	WYMOWA	PLYNNOŚĆ WYPOWIEDZI
2 zadania	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty
1 zadanie	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt

1.3.

Część pisemna (poziom podstawowy i rozszerzony)

1.3.1. Rozumienie ze słuchu

Podstawę zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu stanowi ą teksty dwukrotnie odtwarzane w sali egzaminacyjnej z płyty CD, na której – oprócz tekstów w języku obcym – nagrane są instrukcje w języku polskim dotyczące rozwiązywania zadań.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej IV.1.P: 1.1) – 1.15); 2.1) – 2.6)	określone w podstawie programowej: IV.1.P: 1.1) – 1.15); 2.1) – 2.6) IV.1.R: 1.1) – 1.15); 2.1)
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne lub adaptowane; czytane przez rodzimych użytkowników języka angielskiego	teksty autentyczne lub w minimalnym stopniu adaptowane; czytane przez rodzimych użytkowników języka angielskiego
CZAS TRWANIA NAGRANIA	ok. 20 minut	ok. 25 minut
	całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań	
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, na dobieranie, prawda/fałsz	
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	3–4	3–4
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	30%	24%

1.3.2. Rozumienie tekstów pisanych

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych oparte są na tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej IV.1.P: 1.1) – 1.15); 3.1) – 3.7)	określone w podstawie programowej: IV.1.P: 1.1) – 1.15); 3.1) – 3.7) IV.1.R: 1.1) – 1.15); 3.1)
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne lub adaptowane	teksty autentyczne lub w minimalnym stopniu adaptowane
ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ TEKSTÓW	ok. 900–1200 słów	ok. 1300–1600 słów
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, na dobieranie, prawda/fałsz	
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	3–4	3–4
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	30%	26%

1.3.3. Znajomość środków językowych

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych (leksykalno-gramatycznych) oparte są na pojedynczych zdaniach lub krótkich tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
TEMATYKA TEKSTÓW; ZAKRES ŚRODKÓW LEKSYKALNYCH; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej IV.1.P: 1.1) – 1.15); 5.1) – 5.13); 6.2); 6.3); 6.13); 7.1) – 7.10); 8.3); 13	określone w podstawie programowej: IV.1.P: 1.1) – 1.15); 8.3); 13 IV.1.R: 1.1) – 1.15); 8.2); 8.3); 13
ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH	określony w <i>Informatorze</i> (str. 27–35)	określony w <i>Informatorze</i> (str. 27–35)
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne lub adaptowane	teksty autentyczne lub w minimalnym stopniu adaptowane
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, na dobieranie	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, na dobieranie; zadania otwarte: zadanie z luką, parafraza zdań, słowotwórstwo, tłumaczenie fragmentów zdań na język obcy, układanie fragmentów zdań z podanych elementów leksykalnych
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	2–3	2–3
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	20%	24%

1.3.4. Wypowiedź pisemna

Zadanie polega na napisaniu tekstu zgodnie ze wskazówkami dotyczącymi treści oraz formy zawartymi w poleceniu.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej IV.1.P: 1.1) – 1.15); 5.1) – 5.13); 7.1) – 7.10); 8.3); 12	określone w podstawie programowej: IV.1.P: 1.1) – 1.15); 5.1) – 5.13); 7.1) – 7.10); 8.3); 12 IV.1.R: 1.1) – 1.15); 5.1), 5.2); 7.1) – 7.6); 8.2), 8.3); 12
LICZBA WYPOWIEDZI	1	1
FORMY WYPOWIEDZI	tekst użytkowy (np. list w formie tradycyjnej albo elektronicznej [e-mail], wiadomość umieszczana na blogu lub forum internetowym) z elementami np. opisu, relacjonowania, uzasadniania opinii, w tym przedstawiania zalet i wad różnych rozwiązań i poglądów	tekst argumentacyjny (list formalny, rozprawka, artykuł publicystyczny) z elementami np. opisu, relacjonowania, sprawozdania, recenzji, pogłębionej argumentacji (por. sekcja 1.3.5.)

CHARAKTERYSTYKA ZADANIA	jedno zadanie (bez możliwości wyboru); polecenie w języku polskim; w treści zadania podane są cztery elementy, które zdający powinien rozwinąć w wypowiedzi	jedno zadanie; dwa tematy w języku polskim, zdający wybiera jeden z nich i tworzy tekst; każdy temat zawiera dwa elementy, które zdający powinien omówić w wypowiedzi
DŁUGOŚĆ WYPOWIEDZI	80–130 słów	200–250 słów
PUNKTACJA	wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora zgodnie z następującymi kryteriami: treść: od 0 do 4 punktów spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 2 punktów zakres środków językowych: od 0 do 2 punktów poprawność środków językowych: od 0 do 2 punktów. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych są zamieszczone poniżej wraz z krótkim komentarzem (sekcja 1.3.6.).	wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora zgodnie z następującymi kryteriami: zgodność z poleceniem: od 0 do 5 punktów spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 2 punktów zakres środków językowych: od 0 do 3 punktów poprawność środków językowych: od 0 do 3 punktów. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych są zamieszczone poniżej wraz z krótkim komentarzem (sekcja 1.3.7.).
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	20%	26%

1.3.5. Formy wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym

ROZPRAWKA to wypowiedź, w której zdający rozważa zagadnienie podane w poleceniu, przedstawiając argumenty, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami oraz/lub przykładami. Autor rozprawki może wyrazić aprobatę lub dezaprobatę wobec rozważanego zagadnienia, może również przedstawić argumenty za i przeciw, odpowiednio sygnalizując przyjęty schemat w tezie, wspartej adekwatnymi argumentami i właściwym zakończeniem. Dobrze napisana rozprawka:

- omawia zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny; wszystkie jej części (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) są podporządkowane jednej myśli głównej
- zawiera jasno sformułowaną tezę, odpowiednią do formy (rozprawka za i przeciw lub rozprawka przedstawiająca opinię)
- charakteryzuje się stylem formalnym.

W ARTYKULE PUBLICYSTYCZNYM zdający wyraża swoje stanowisko wobec problemu/zjawiska społecznego wskazanego w poleceniu. Celem artykułu jest rzeczowe przedstawienie omawianej kwestii.

Artykuł może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji, komentarze odautorskie, ocenę faktów, elementy opinii oraz może także podejmować próbę kształtowania opinii czytelników.

Dobrze napisany artykuł:

- ma tytuł przyciągający uwagę czytelnika

- zawiera wstęp, w którym autor stara się zachęcić czytelnika do przeczytania tekstu, np. przywołując fakt lub anegdotę, sygnalizując temat artykułu w formie pytania, używając barwnego języka
- może zawierać pytania zachęcające czytelnika do dalszych rozważań na temat poruszony w tekście.

LIST FORMALNY jest napisany w odpowiedzi na sytuację określoną w zadaniu egzaminacyjnym. Może to być np. list czytelnika do gazety/czasopisma lub list mieszkańca do władz miasta. List może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji itp. Dobrze napisany list formalny:

- zawiera we wstępie określenie celu, w jakim został napisany
- omawia dane zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny
- zawiera elementy typowe dla formy: odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący, akapity itp.

1.3.6. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym

Treść

W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu elementów z polecenia zdający odniósł się w swojej wypowiedzi, a następnie, ile z tych elementów rozwinął w zadowalającym stopniu.

- Jako element, do którego zdający *odniósł się* w pracy, należy uznać komunikatywną wypowiedź, która w minimalnym stopniu odnosi się do jednego z czterech podpunktów treści polecenia.
- Jako element *rozwinęty* w pracy należy uznać komunikatywną wypowiedź, która odnosi się do jednego z czterech podpunktów treści polecenia w sposób szczegółowy.
- Zdający *nie odniósł się* w pracy do elementu wówczas, kiedy nie realizuje podpunktu treści polecenia lub realizuje ten podpunkt w sposób niekomunikatywny.

Za wypowiedź przyznaje się od 0 do 4 punktów, zgodnie z poniższą tabelą.

Do ilu elementów zdający się odniósł?	Ile elementów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	4 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	2 pkt
3		3 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2			2 pkt	1 pkt	1 pkt
1				1 pkt	0 pkt
0					0 pkt

Na przykład za wypowiedź, w której zdający odniósł się do 2 elementów i oba rozwinął, przyznaje się 2 punkty.

Spójność i logika wypowiedzi

ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

2 pkt	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
1 pkt	wypowiedź zawiera usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań oraz/lub całego tekstu
0 pkt	wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna/nielogiczna; zbudowana jest z trudnych do powiązania w całość fragmentów

Zakres środków językowych

ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie środków leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; w wypowiedzi użyte są głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; w wypowiedzi użyte są wyłącznie najprostsze środki językowe

Przez „precyzyjne sformułowania” rozumiemy wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie słów oraz środków o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *miły, interesujący, fajny*. W precyzji wyrażania myśli mieści się również charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń, np. *There is a book on the table*. zamiast *On the table is a book*.

Poprawność środków językowych

ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

2 pkt	brak błędów nieliczne błędy niezakłócające komunikacji lub sporadycznie zakłócające komunikację
1 pkt	liczne błędy niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację bardzo liczne błędy niezakłócające komunikacji
0 pkt	liczne błędy często zakłócające komunikację bardzo liczne błędy czasami lub często zakłócające komunikację

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
 - nieczytelna LUB
 - całkowicie niezgodna z poleceniem LUB
 - niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Komisji Centralnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera **60** słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryterium treści. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się również 0 punktów.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.
6. W ocenie poprawności środków językowych w wypowiedziach zdających ze stwierdzoną dysleksją nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych.

1.3.7. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym

Zgodność z poleceniem (Elementy treści i formy)

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę elementy treści oraz elementy formy, które zostały zrealizowane w wypowiedzi, oraz jakość realizacji tych elementów.

Elementy treści. Realizację każdego z pięciu elementów treści ocenia się na skali 2–1–0 zgodnie z Tabelą A.

Tabela A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

Elementy treści	Forma	2	1	0
1. wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	R	teza zgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi (teza „zapowiada” zawartość treściową oraz typ rozprawki)	teza nie jest w pełni poprawna, np. jest zgodna z tematem ALBO z treścią wypowiedzi; odbiegająca od tematu LUB treści wypowiedzi	brak tezy; teza niezgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; teza nieczytelna, niejasna, trudna do wskazania; wstęp niekomunikatywny
	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ np. ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, w ciekawej formie (np. pytanie, cytaty)	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne ALBO bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) ALBO ciekawe, oryginalne, ale odbiegające od tematu	brak wprowadzenia; wprowadzenie niezgodne z tematem, niejasne, nieczytelne, trudne do wskazania; wprowadzenie niekomunikatywne
	L	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. nie określa celu ALBO określa cel/powód pisania listu, ale odbiega od tematu ALBO cel nie jest określony jasno ALBO wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)	brak wstępu; wstęp niezgodny z tematem, niejasny, nieczytelny, trudny do wskazania; wstęp niekomunikatywny
2. pierwszy element tematu	R A L	wieloaspektowa ORAZ/ LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchnowa realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając	brak wypowiedzi LUB wypowiedź nie jest komunikatywna LUB wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu; wypowiedź bardzo pobieżnie dotycząca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/określenie, nie rozwijając go
3. drugi element tematu		zakończenie zgodne z tematem oraz treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni poprawne, np. jest zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi; odbiega trochę od tematu LUB treści wypowiedzi; zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztafpowe) LUB powtarza wstęp praktycznie tymi samymi słowami	brak zakończenia LUB zakończenie nie jest komunikatywne LUB zakończenie jest jedynie luźno związane z tematem oraz treścią wypowiedzi
4. podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	R A L	zakończenie zgodne z tematem oraz treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni poprawne, np. jest zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi; odbiega trochę od tematu LUB treści wypowiedzi; zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztafpowe) LUB powtarza wstęp praktycznie tymi samymi słowami	brak zakończenia LUB zakończenie nie jest komunikatywne LUB zakończenie jest jedynie luźno związane z tematem oraz treścią wypowiedzi
5. fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	R A L	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Opisy w Tabeli A będą doprecyzowywane w odniesieniu do poszczególnych tematów w każdej sesji egzaminu maturalnego.

Elementy formy. Realizację każdego z czterech elementów formy ocenia się na skali 1–0 zgodnie z Tabelą B.

Tabela B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. elementy charakterystyczne dla formy	R	teza jest poprawnie umiejscowiona w wypowiedzi	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący	
2. kompozycja	R	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach	
	L	wstępu, rozwinięcia i zakończenia	
3. segmentacja	R	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest konsekwentny	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A		
	L		
4. długość pracy	R	długość pracy mieści się w granicach 180–280 słów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A		
	L		

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z Tabelą C.

Tabela C

Elementy treści	Elementy formy		
	4–3	2–1	0
10–9	5 pkt	4 pkt	3 pkt
8–7	4 pkt	3 pkt	2 pkt
6–5	3 pkt	2 pkt	1 pkt
4–3	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2–1	1 pkt	0 pkt	0 pkt
0	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Na przykład za wypowiedź , w której elementy treści oceniono na 5, a elementy formy oceniono na 2, za zgodność z poleceniem przyznaje się 2 punkty.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu.

W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli, czy wnioski wynikają logicznie z przesłanek).

2 pkt	wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
1 pkt	wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
0 pkt	wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu

Zakres środków językowych

ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę różnicowanie i precyzję środków leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych w pracy występują dość liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych w pracy użyte są głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych w pracy użyte są wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości
<i>Jeżeli w wypowiedzi występują rażące/liczne uchybienia w stosowności i/lub jednolitości stylu, wówczas liczbę punktów przyznanych za zakres środków językowych można obniżyć o 1 punkt (maksymalnie do zera).</i>	

Przez „naturalność” rozumiemy charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń, natomiast przez „precyzyjne sformułowania” rozumiemy wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie słów oraz struktur o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *miły, interesujący, fajny*.

Przez „stosowność” stylu rozumiemy dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość” stylu rozumiemy konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Poprawność środków językowych

ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)	
	nieliczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
nieliczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
 - nieczytelna LUB
 - całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem LUB
 - niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Komisji Centralnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż **160** słów, przyznaje się 0 punktów za zakres i poprawność środków językowych.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów.
5. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.
7. W ocenie poprawności językowej w wypowiedziach uczniów ze stwierdzoną dysleksją nie bierze się pod uwagę błędów zapisu.

1.3.8. Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy oznaczane są w tekście z wykorzystaniem oznaczeń podanych w Tabeli 4.

TABELA 4. Oznaczanie błędów w wypowiedziach zdających na poziomie podstawowym i rozszerzonym

rodzaj błędu	sposób oznaczenia	przykład
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	Marek <u>lubić</u> czekoladę.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	Marek √ czekoladę.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	Słońce <u>gżeje</u> .
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	Słońce <u>gżac</u> w lecie.
błędy w spójności/logice	podkreślenie linią falistą	Założyłem kurtkę, <u>bo było gorąco</u> .
fragment odbiegający od tematu	objęcie nawiasami kwadratowymi	[Fragment odbiegający od tematu.]
fragment nie na temat	otoczenie ciągłą linią	<u>Fragment nie na temat.</u>

błędy interpunkcyjne (wyłącznie na poziomie rozszerzonym)	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku interpunkcyjnego	<i>Było ciepło , i deszczowo. Zrobiłem to ■ ponieważ...</i>
---	--	---

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu traktowane są jako błędy językowe i oznaczane poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.